

České země ve druhé polovině 19. století

Česko-německé vyrovnání

- *fundamentální články*: pokus o česko-rakouské vyrovnání

1871 vyhlášeno německé císařství ve Versailles, Habsburkové se báli války s Německem, chtěli se domluvit s Čechy – české vyrovnání

- *fundamentálky* = samospráva Českých zemí, clastní zemská vláda, navýšené pravomoci
 - František Josef I. slíbil, že se korunuje na českého krále → obrovská vina nevole, protože by Maďaři přišli o exkluzivitu, protestují Maďaři, Němci →
 - intervence Bismarcka proti posílení Slovanů kvůli obavám, že by se přiklonili k Rusku
- vyrovnání neproběhlo

Česká politika

- vyostření vztahů mezi Čechy a Němci (nakupují velkostatky a mají tak volební právo) → podvody

1862 vygradování situace za voleb do Zemského sněmu (tzv *Chabruskové volby*)

- v čele českých politiků *staročeši*, to se nelíbí *mladočechům* (kritikují pasivní resistenci staročechů – od r. 1863 na protest přestali docházet do říšské rady) → dosud jednotná politická scéna se rozestupuje
 - národní strana staročechů
 - národní strana svobodomyslná (mladočeši, Národní listy bratrů Gregorových)

1879 konec pasivní resistance, státoprávní ohrazení, vstup zpět do politiky, v čele stále staročeši

- aktivní podpora vídeňské vlády, jsou loajální, le něco málo za to získají jako ústupek (*drobečková politika*), bylo toho však příliš málo →
- po příchodu české žádosti na úřad musí úředníci odpovědět
- Karloferdinandova universite rozdělena na českou a německou část

Punktace

1890 plán snažící se o česko-německé vyrovnání o 11 bodech

- domluva s Němci v monarchii, nová úprava územněsprávních jednotekv českém prostoru podle národnostních kritérií
- mladočeši jsou nespokojení, staročeši prohrávají ve volbách a odcházejí z politiky

Vlády

- Eduard Taaffe: snížil povinnost pracovní doby, volebního censu, zavedl nemocenské a úrazové pojištění, měnová reofirma, zlatky nahrazeny korunami
- Kaimír Badeni: zřízena 5. kurie, všeobecné ale ne rovné volby (různé kurie mají různý hlas), nevolí ženy

1906 *Max von Beckova reforma* všeobecné rovné volební právo, konec kuriového systému

1907 volby do říšské rady

- české politické strany
 - národní strana svobodomyslná
 - československá strana sociálně-demokratická dělnická (dnes SOCDEM, nejstarší strana)
 - československá strana agrární (význam za První republiky, Antonín Švehla)

- křesťansko-sociální strana (v čele Jan Šrámek)
- strana národně-sociální (v čele Klobučák)
- česká strana lidová (inteligence, pokrok, prosazují humanismus, vzdělanost, v čele Tomáš Garrigue Masaryk)